

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CHU THỊ KIỀU TRINH

**SỬ DỤNG *GOOGLE EARTH* TRONG THIẾT KẾ
BÀI GIẢNG ĐỊA LÝ 10 THEO ĐỊNH HƯỚNG
PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2018

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

CHU THỊ KIỀU TRINH

**SỬ DỤNG *GOOGLE EARTH* TRONG THIẾT KẾ
BÀI GIẢNG ĐỊA LÍ 10 THEO ĐỊNH HƯỚNG
PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC**

Ngành: Lý luận và Phương pháp dạy học bộ môn Địa lí
Mã ngành: 8140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. ĐỖ VŨ SƠN

THÁI NGUYÊN - 2018

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan công trình nghiên cứu khoa học trong đề tài là kết quả nghiên cứu của cá nhân tôi. Các số liệu và tài liệu được trích dẫn trong công trình này là trung thực. Kết quả nghiên cứu này không trùng với bất cứ công trình nào đã được công bố trước đó. Tôi chịu trách nhiệm với lời cam đoan của mình.

Tác giả

Chu Thị Kiều Trinh

LỜI CẢM ƠN

Em xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong khoa sau đại học, khoa Địa lí trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên đã tạo những điều kiện tốt nhất giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu tại khoa.

Em xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới PGS.TS. Đỗ Vũ Sơn đã trực tiếp hướng dẫn và chỉ bảo tận tình em trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Tôi xin chân thành cảm ơn ban giám hiệu, các thầy cô giáo và các em học sinh ở các trường thực nghiệm sư phạm đã tạo điều kiện và giúp đỡ tôi trong quá trình thực nghiệm sư phạm.

Thái nguyên, tháng 4 năm 2018

Tác giả

Chu Thị Kiều Trinh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
DANH MỤC CÁC HÌNH	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử phát triển Google Earth và việc ứng dụng Google Earth trong dạy học.....	2
3. Mục tiêu nghiên cứu	5
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	5
5. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu	6
6. Quan điểm và phương pháp nghiên cứu.....	6
7. Những điểm mới và đóng góp của đề tài.....	10
8. Cấu trúc luận văn.....	10
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA VIỆC ỨNG DỤNG GOOGLE EARTH TRONG THIẾT KẾ BÀI GIẢNG ĐỊA LÝ 10 THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC	11
1.1. Cơ sở lý luận.....	11
1.1.1. Một số khái niệm trong dạy học	11
1.1.2. Dạy học theo định hướng phát triển năng lực	13
1.1.3. Địa cầu ảo Google Earth.....	22
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	29
1.2.1. Chương trình địa lí lớp 10 Trung học phổ thông	29
1.2.2. Tâm sinh lí của học sinh lớp 10 và vấn đề dạy học theo định hướng phát triển năng lực	33
1.2.3. Thực trạng về dạy và học địa lí ở một số trường Trung học Phổ thông tỉnh Thái Nguyên	34

Chương 2. THIẾT KẾ BÀI GIẢNG ĐỊA LÍ 10 THPT THEO ĐỊNH HƯỚNG PHÁT TRIỂN NĂNG LỰC	40
2.1. Yêu cầu trong thiết kế bài giảng theo định hướng phát triển năng lực	40
2.1.1. Yêu cầu chung	40
2.1.2. Yêu cầu cụ thể	41
2.2. Tiêu chí, quy trình xây dựng một tiết học có ứng dụng Google Earth.....	41
2.2.1. Tiêu chí	41
2.2.2. Quy trình	42
2.3. Thiết kế một số bài giảng môn địa lí lớp 10 theo định hướng phát triển năng lực	44
2.3.1. Phân tích khả năng ứng dụng Google Earth trong dạy học địa lí 10.....	44
2.3.2. Thiết kế một số giáo án môn Địa lí lớp 10	45
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM	57
3.1. Mục đích thực nghiệm	57
3.2. Nguyên tắc thực nghiệm.....	57
3.3. Nhiệm vụ thực nghiệm	57
3.4. Cách thức tiến hành thực nghiệm	58
3.5. Tổ chức thực nghiệm	58
3.5.1. Chọn trường thực nghiệm.....	58
3.5.2. Chuẩn bị thực nghiệm	58
3.5.3. Nội dung thực nghiệm	59
3.5.4. Kịch bản dạy học thực nghiệm.....	60
3.5.5. Kiểm tra, đánh giá	60
3.6. Kết quả thực nghiệm.....	60
3.6.1. Tổng hợp điểm kiểm tra	60
3.6.2. Đánh giá kết quả thực nghiệm.....	62
3.7. Khảo sát ý kiến chuyên gia, giáo viên, học sinh	65
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	68
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI	70
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Từ đầy đủ
CNTT	Công nghệ thông tin
CNTT&TT	Công nghệ thông tin và truyền thông
ĐHSP	Đại học sư phạm
GD&ĐT	Giáo dục và đào tạo
GIS	Geographic Information System
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
HTTCDH	Hình thức tổ chức dạy học
KML	Keyhole Markup Language
NCKH	Nghiên cứu khoa học
PC	Personal Computer - Máy tính cá nhân
PHP	Ngôn ngữ lập trình
PPDH	Phương pháp dạy học
PTDH	Phương tiện dạy học
SGK	Sách giáo khoa
THPT	Trung học phổ thông
TN	Thực nghiệm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	So sánh các công cụ trực quan trong dạy học Địa lí.....	28
Bảng 1.2.	Cấu trúc chương trình địa lí 10 ban cơ bản.....	30
Bảng 1.3.	Thống kê kết quả khảo sát từ giáo viên	35
Bảng 1.4.	Thống kê kết quả khảo sát từ học sinh lớp 10	37
Bảng 1.5.	Thống kê cơ sở vật chất, trang thiết bị tại các trường THPT.....	38
Bảng 2.1.	Quy trình xây dựng tiết học	42
Bảng 2.2.	Một số bài học sử dụng hiệu quả Google Earth.....	44
Bảng 3.1.	Trường, lớp và số học sinh tham gia thực nghiệm	59
Bảng 3.2.	Tổng hợp điểm bài 5	60
Bảng 3.3.	Tổng hợp điểm bài 38 thực hành	61
Bảng 3.4.	So sánh kết quả lớp đối chứng và lớp thực nghiệm.....	62
Bảng 3.5.	Kết quả phân loại điểm của hai lớp.....	63

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1.	Định hướng chức năng và cấu trúc của năng lực.....	14
Hình 1.2.	Giao diện Google Earth	23
Hình 1.3.	Hình ảnh huyện Đồng Hỷ (năm 2013) nhìn từ Google Earth	25
Hình 1.4.	Hình ảnh huyện Đồng Hỷ (năm 2015) nhìn từ Google Earth	25
Hình 1.5.	Ngày và đêm trên Trái Đất nhìn từ Google Earth	26
Hình 1.6.	Xác định khoảng cách bằng Google Earth	26
Hình 1.7.	Vũ Trụ nhìn từ Google Earth	27
Hình 1.8.	Mặt Trăng nhìn từ Google Earth.....	27
Hình 3.1.	Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm bài 5	61
Hình 3.2.	Biểu đồ so sánh kết quả thực nghiệm bài 38	62
Hình 3.3.	Biểu đồ so sánh tần số xuất hiện điểm kiểm tra	64

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Quá trình toàn cầu hóa về các lĩnh vực đang diễn ra mạnh mẽ. Hội nhập quốc tế cách mạng khoa học công nghệ, cách mạng thông tin truyền thông, nền kinh tế tri thức,... đã tạo ra cơ hội cho nền giáo dục Việt Nam tiếp cận các xu thế mới, mô hình giáo dục, chương trình giáo dục tiên tiến, hiện đại và tranh thủ các nguồn lực bên ngoài để phát triển giáo dục.

Đổi mới phương pháp dạy học ở trường Trung học phổ thông (THPT) là vấn đề thời sự, vừa cấp bách, vừa cơ bản đối với sự nghiệp giáo dục ở nước ta trong giai đoạn hiện nay. Yêu cầu đổi mới là cần đề cao vai trò của người học, chống lại thói quen học tập thụ động, bồi dưỡng năng lực tự học giúp cho người học có khả năng học tập suốt đời hay nói cách khác là đòi hỏi người thầy phải áp dụng các phương pháp dạy học mới theo hướng tích cực phù hợp với thực tiễn. Đứng trước yêu cầu đó, cùng với sự phát triển mạnh mẽ của Công nghệ thông tin (CNTT), đặc biệt là Internet đã làm xuất hiện nhiều phương pháp dạy học mới như dạy học từ xa, dạy học tương tác qua máy vi tính,... CNTT hiện nay đã đáp ứng được yêu cầu của việc dạy và học, việc ứng dụng CNTT trên thực tế cũng đã đem lại kết quả đáng kể và những chuyển biến lớn trong dạy học, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học các bộ môn văn hoá, CNTT với ưu thế đặc biệt chẳng những đã có tác dụng thiết thực nâng cao chất lượng, hiệu quả giờ lên lớp của giáo viên (GV) mà còn đang được đẩy mạnh làm khâu đột phá để đổi mới phương pháp dạy học (PPDH) theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học sinh (HS).

Theo xu hướng phát triển của công nghệ, nhiều phương tiện trực quan mới đã ra đời và có khả năng ứng dụng hiệu quả trong các lĩnh vực có liên quan đến yếu tố không gian, trong đó có phần mềm Google Earth. Phần mềm Google Earth là sản phẩm công nghệ cao, phổ thông, nguồn mở, kỹ thuật sử dụng đơn giản, được cung cấp miễn phí. Sản phẩm đã được ứng dụng rộng rãi tại nhiều